

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ЗАХІДНОЇ МАКЕДОНІЇ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)

II Всеукраїнська науково-практична конференція
з міжнародною участю

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ПОЧАТОК РЕФОРМ

Маріуполь – 2020

Нова українська школа: початок реформ: зб. тез доповідей ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 березня 2020 року / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ, 2020. 284 с.

Члени редколегії:

Задорожна-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Восвутко Н.Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти, Маріупольський державний університет

Гріва Е., професор прикладної лінгвістики кафедри початкової освіти Університету Західної Македонії

Йорданідіс Г., професор адміністрування та менеджменту освіти, проректор Університету Західної Македонії

Мойсеєнко Р.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Нетребя М.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Тимофєєва І.Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Хаджинова І.В., асистент кафедри педагогіки та освіти Маріупольський державний університет

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету іноземних мов
Маріупольського державного університету
(протокол № від лютого 2020 року)

**Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику**

спеціалістом із ґрунтовними знаннями і науковою культурою, коли він не лише зможе переказувати знання, але й викликати інтерес та формувати мотивацію до навчання; використовувати в своїй праці допоміжні засоби, які несе із собою технічний прогрес; бажати і вміти бути прихильним радником молоді і батькам; відчувати потребу і вміти безперервно і різносторонньо себе удосконалювати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василюк А. Обриси нової української школи і сучасна місія вчителів. Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи: зб. матеріалів XIX Міжнарод. наук. практ. інтернет-конф., 2 жовтня 2018 р. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 19. С. 99-104.

2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p> (дата звернення: 23.02.2020)

3. Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти: Наказ МОН від 15.01.2018 № 36. URL: https://drive.google.com/file/d/1mG7U91TLtuHS7aEaBW1B_MuTP5fdgIis/view (дата звернення: 23.02.2020).

Задорожна-Княгницька Л. В.,

доктор пед. наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки та освіти,
Маріупольський державний університет
zador_knyag@i.ua

Андрієвська-Герланець Р. М.,

директорка, *Комунальний заклад дошкільної освіти
комбінованого типу «Ясла-садок №156 «Дельфінятко»*

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Нині в Україні розпочато масштабну реформу загальної середньої освіти, що має перетворити школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності. Реалізація завдань Нової української школи значною мірою залежить від учителя – патріота, професіонала та інноватора, здатного надавати якісні освітні послуги й формувати в учнів – майбутніх громадян України компетентності, необхідні для успішної самореалізації в суспільстві.

Професійна підготовка такого вчителя обумовлюється комплексом об'єктивних чинників, серед яких найбільш вагомими є: зміна освітньої парадигми та визнання самоцінності особистості кожного учасника освітнього процесу; посилення дитиноцентричної тенденції в освіті, ствердження педагогіки партнерства; забезпечення академічних прав і свобод закладів освіти, що значно підвищило ступінь відповідальності педагогів за надання освітніх

послуг; підвищення соціально-державних, кваліфікаційних, атестаційних вимог до педагогічних кадрів та закладів освіти в цілому; інтеграція сучасних наукових досягнень (зокрема в галузі педагогіки, психології, гуманітарних та суспільних наук) та практики професійної педагогічної діяльності.

Професійну підготовку педагогічних кадрів для Нової української школи слід розглядати, перш за все, з позицій реалізації компетентнісного підходу, що відображає інтегральний прояв професіоналізму, який конкретизується у змісті компетентності. Професійна компетентність є динамічною комбінацією знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу освітню діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [1].

Компетентнісний підхід пов'язаний, перш за все, з оновленням змістового наповнення фахових компетентностей педагога у зв'язку з його майбутньою професійною діяльністю щодо формування в учнів десяти ключових компетентностей, визначених Концепцією Нової української школи. Отже, незалежно від обраної спеціальності випускник закладу вищої педагогічної освіти має бути здатним забезпечити формування в учнів наскрізних для усіх компетентностей умінь: читати і розуміти прочитане, висловлювати думку усно і письмово, критично мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення, конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект, співпрацювати в команді [2].

У контексті професійної підготовки вчителя початкової школи, який є «педагогом-універсалом», особливої значущості набувають фахові компетентності: предметні психологічні, педагогічні та професійно-комунікативні.

Навчальна дисципліна «Загальні основи педагогіки», що, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта» у Маріупольському державному університеті, викладається протягом першого семестру, сприяє формуванню базових компетентностей, що забезпечують фундамент для оволодіння майбутніми вчителями початкової школи інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні основи педагогіки як складової педагогічної науки, що розкриває питання загальних підходів до виховання в сучасному суспільстві, знайомить з професією вчителя початкової школи, сприяє оволодінню здобувачами вищої освіти теоретичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, підготовці до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками необхідними для ефективної роботи у сучасній школі.

Отже, зміст навчальної дисципліни «Загальні основи педагогіки» спрямовується на формування таких загальних компетентностей майбутніх учителів початкової школи: здатність діяти громадянські свідомо на основі загальнолюдських ціннісних орієнтирів, вміти застосовувати основні принципи функціонування сучасного суспільства сталого розвитку та його соціальних

інститутів в умовах ринкових відносин, дотримуватися основ безпеки професійної діяльності та здорового способу життя; здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово; здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж життя.

Зміст зазначеної вище навчальної дисципліни підпорядковується наступним завданням:

- озброєння знаннями про специфіку професійної діяльності вчителя початкової школи;
- формування усвідомлення сутності дитиноцентризму як методологічної основи сучасної загальної середньої освіти;
- розвиток умінь грамотно використовувати антропологічні знання для аналізу, осмислення та розв'язання соціально-педагогічних проблем, здатностей обирати раціональні технології професійного й особистісного самовдосконалення та гуманістичного виховання дітей;
- формування здатності програмувати та аналізувати власну діяльність на засадах педагогіки;
- стимулювання самовиховання, самовдосконалення та самоосвіти студентів.

Оволодіння змістом навчального матеріалу передбачає послідовне опрацювання здобувачами вищої освіти матеріалу трьох модулів: «Педагогіка як наука», «Дитина як об'єкт та суб'єкт виховання», «Учитель Нової української школи». У результаті опанування матеріалу цих змістових модулів здобувач вищої освіти має оволодіти відповідними знаннями (місце та значення педагогіки в системі психолого-педагогічних наук; основні категорії педагогіки; галузі педагогіки та їх зв'язок з іншими науками; принципи організації системи народної освіти в Україні; проблеми та позитивний досвід організації сучасної системи освіти в розвинутих країнах; вчення про сутність людини а сучасні концепції її розвитку, формування та виховання; гуманістичні ідеали вітчизняної виховної системи, мету виховної системи у сучасній школі; соціальні, професійні та культурні вимоги до сучасного вчителя) та вміннями (використовувати закони та закономірності педагогіки у професійно-педагогічній діяльності; будувати власну педагогічну діяльність на основі системи педагогічних принципів; аналізувати сучасну вітчизняну та зарубіжну системи освіти; визначати мету і завдання навчання протягом всього життя; використовувати активні методи самонавчання; організовувати самостійну навчальну діяльність; аналізувати вплив соціуму на формування особистості; застосовувати методи педагогічного впливу в колективі в контексті професійної діяльності) [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національний освітній глосарій: вища освіта / за заг. ред. В. Г. Кременя.

Київ, 2014. 100 с.

2. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої освіти : офіц. сайт. URL: <http://nus.org.ua/news/> (дата звернення: 25.02.2020).

3. Робоча програма із загальних основ педагогіки зі вступом до спеціальності для студентів за напрямом підготовки 01 Освіта, спеціальністю 013 Початкова освіта / Л.В. Задорожна-Княгницька, І.Б. Тимофєєва. Маріуполь: МДУ, 2019 р. 14 с.

Задоя О.В.,

здобувачка вищої освіти,

ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Armadaukraina@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Актуальність обраної теми зумовлена посиленими вимогами роботодавців до випускників закладів освіти, а також і до підготовки педагогічних працівників, які здійснюють підготовку випускників. Один з головних принципів НУШ – умотивований учитель. Це означає, що сприяючи його професійному та особистому зростанню, а також підвищуючи його соціальний статус, а оскільки реформу НУШ розраховано на роки, адже неможливо швидко змінити освітню традицію, що плекалася в Україні протягом десятиліть. Проте зміни вже розпочались, і Міністерство освіти і науки робить усе, аби вони були невідворотними.

Зокрема, випускники закладів освіти у сучасних умовах мають володіти такими характеристиками, що забезпечать його швидку адаптацію до умов праці. Комплекс характеристик, якими має володіти майбутній фахівець, що приступає до виконання своїх професійних обов'язків – це не тільки набір умінь, знань та навичок, але й притаманних йому особистісних характеристик, які за наявності досвіду діяльності дозволять йому реалізуватись на ринку праці. Саме компетентнісний підхід є актуальним на сучасному етапі розвитку освіти.

У зв'язку з цим, ми акцентуємо увагу на одному з головних завдань, що постає перед закладом освіти, це підготовка висококваліфікованого фахівця, який володіє не тільки певним рівнем знань, умінь і навичок, а й може практично застосувати їх у конкретній професійній діяльності. Впровадження і реалізація компетентнісного підходу в освіту дозволить швидко реагувати на потреби ринку праці, на його вимоги.

Згідно з визначенням Міжнародного департаменту стандартів для навчання, досягнення та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSTPI)) поняття компетентності визначається як спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу. При цьому поняття компетентності містить набір знань, навичок та відношень, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції, що підлягають досягненню певних стандартів у галузі професії або виду діяльності [1, с. 20].